

1. týden Stvoření

„Není nic krásnějšího než Genesis,“ napsal Martin Luther, „a také nic užitečnějšího.“ Myslím, že s jeho hodnocením můžeme souhlasit, protože je to velice krásná a po praktické stránce velmi užitečná kniha. Jsou v ní, zejména v jejích prvních kapitolách, formulovány významné biblické doktríny – svrchovanost Boha jako Stvořitele, moc jeho slova, prapůvodní vznešenost člověka, muže a ženy, které Bůh stvořil ke svému obrazu a svěřil jim do péče zemi, rovnocennost obou pohlaví, která se vzájemně doplňují, skutečnost, že stvoření je dobré, práce důstojná a že potřebujeme pravidelný rytmus odpočinku. Tyto ústřední pravdy jsou položeny na začátku knihy Genesis jako masivní základní kameny, na kterých je pak vybudována celá biblická stavba.

Neděle	Boží tvůrčí aktivita
Pondělí	Od chaosu k vesmíru
Úterý	Světlo z temnoty
Středa	Střízlivý styl knihy Genesis
Čtvrtek	Boží obraz
Pátek	Člověk jako muž a žena
Sobota	Sobotní odpočinek

Boží tvůrčí aktivita

Na počátku Bůh stvořil nebe a zemi.

Genesis 1:1

První tři slova Bible („Na počátku Bůh“) jsou nepostradatelným úvodem k celé knize. Sdělují nám, že u Boha nemůžeme nikdy nic předvídat ani ho ničím překvapit, protože je vždycky „na počátku“. Při každém dění vychází iniciativa od něj.

Toto je obzvláště patrné u stvoření. Křesťané věří, že když Bůh zahájil své stvořitelské dílo, nic kromě něj neexistovalo. Na počátku byl pouze on. Jen on je věčný. Z vyprávění v první kapitole knihy Genesis nápadně vystupuje, že se všechno točí kolem něj. Téměř ke všem slovesům se vztahuje podmět Bůh. Desetkrát se tu opakuje výraz „Bůh řekl“ a sedmkrát „Bůh viděl, že je to [velmi] dobré“.

Nemusíme volit mezi příběhem Genesis 1 a současnou kosmologií nebo astrofyzikou. Bůh zřejmě nikdy nezamýšlel, že by se Bible měla stát vědeckou učebnicí. Čtenářům by mělo být zřejmé, že Genesis 1 je velmi osobitě zpracovaná, překrásná báseň. Oba pohledy na vznik světa (vědecký i básnický) jsou pravdivé, ale každý z nich je podán z jiné perspektivy, a tak se vzájemně doplňují.

Když v Apoštolském vyznání víry prohlašujeme, že věříme v „Boha Otce všemohoucího“, nemyslíme přitom ani tak na jeho „všehoschopnost“ jako spíš na jeho vládu nade vším, co stvořil. Bůh své stvoření udržuje v chodu. Je ve světě bytostně přítomný, všechno neustále udržuje, oživuje a řídí. Má v rukou dech všeho, co žije. Působí, že svítí slunce a padá déšť. Živí ptáky a obléká rostliny. Jistě, je to poezie, ale pravdivá.

Proto se tedy v církvích každoročně pořádají slavnosti díkůvzdání za úrodu. Proto se křesťané před jídlem modlí. Pro člověka je správné a zdravé takto pravidelně uznávat, že za život i za všechno ostatní vděčí svému věrnému Stvořiteli a Dárci života.

K dalšímu čtení: Matouš 5:43–45 a 6:25–34

Od chaosu k vesmíru

Pondělí

*Země pak byla pustá a prázdná,
nad propastí byla tma a nad vodami se vznášel Boží Duch.*

Genesis 1:2

Prorok Izaiáš nás ujišťuje, že Bůh zemi „nestvořil, aby prázdná zůstala, ale k bydlení ji zformoval“ (Iza 45:18). Na počátku však země byla pustá, neuspořádaná, temná a neobyvatelná. A tak v 1. kapitole Genesis sledujeme, jak Bůh postupně proměňuje zmatek v řád a z chaosu tvoří vesmír. Autor knihy Genesis očividně chápal stvoření jako postupný proces, i když není jednoznačně zřejmé, jak dlouho vlastně stvořitelské „dny“ trvaly.

Tento proces je působivě popsán ve druhém verši kapitoly. Někteří překladatelé jej chápou tak, jako by hovořil o nějakému neosobnímu jevu, jako je třeba bouře na moři. Jeruzalémská Bible zde například uvádí, že „Boží vítr vířil nad vodami“. Osobně však spíše souhlasím s jinými komentátory, že v daném kontextu se nemluví o větru, ale o samotné osobě Ducha svatého. Jeho stvořitelskou činnost můžeme přirovnat k ptáku, který se vznáší ve vzduchu nad svými mláďaty.

Kromě toho, že autor připisuje stvořitelskou aktivitu Božímu Duchu, zmiňuje se zároveň i o Božím Slovu: „Bůh řekl.“ „On promluvil – a stalo se“ (Žalm 33:9). Myslím, že není přehnané vidět v těchto formulacích odkaz na Boha Otce, jeho Slovo a jeho Ducha, jinými slovy na Boží Trojici.

V dnešní době se někdy klade příliš jednostranný důraz na některou z osob Trojice. Proto považuji za užitečné opakovaně si připomínat všechny tři Boží osoby. Ano, je důležité si všimnout, že Bible už od svých úvodních veršů ukazuje k Bohu jakožto Trojici. Jako křesťané se tedy hned zkraje našeho studia můžeme s radostí hlásit k tomuto biblickému pojetí Boha.

K dalšímu čtení: Žalm 104:27–30

Světlo z temnoty

Bůh řekl: „Ať je světlo!“ – a bylo světlo.

Genesis 1:3

Maličké území Izraele se tísnilo mezi dvěma mohutnými říšemi. Ze severu to byl Babylon, z jihu Egypt. V obou zemích byla všeobecně rozšířená nějaká forma uctívání Slunce, Měsíce a hvězd. V Egyptě bylo střediskem uctívání Slunce město On, řecky Héliopolis, „Sluneční město“, ležící několik kilometrů od Káhiry. Babylonští astronomové už v dávných dobách propočítali dráhy všech pěti jim známých planet a vytvářeli mapy oblohy.

Nemělo by nás proto příliš překvapovat, že i mnozí z izraelských vůdců se nechali nakazit astrálními kulty, které je obklopovaly. Ezechiel se zhrozil, když uviděl pětadvacet mužů, kteří se „zábývali k Hospodinovu chrámu a čelem k východu klaněli vycházejícímu slunci.“ (Eze 8:16). Také Jeremiáš odsuzoval izraelské vůdce za to, že s láskou sloužili „slunci, měsíci a celému tomu nebeskému zástupu.“ (Jer 8:2).

První kapitulu Genesis proto musíme číst a chápat v kontextu starověkého modlářství. Egypťané a Babyloňané uctívali Slunce, Měsíc a hvězdy. Autor knihy Genesis však trvá na tom, že to nejsou žádní bohové, ale stvoření jediného pravého Boha.

Bůh slíbil Abrahamovi, že bude mít nesčíslné množství potomků. Řekl mu, že budou „jako hvězdy na nebi a jako písek na břehu moře“ (Gen 22:17). Zajímavé je, že podle současných poznatků je v naší galaxii asi sto miliard hvězd. A pak jsou tu ještě miliardy dalších galaxií vzdálených miliardy světelných let, takže přirovnání množství hvězd k množství zrněk písku je naprosto výstižné. Majestátní Boží příkaz „Ať je světlo“ posloužil apoštolu Pavlovi za předobraz toho, co se děje při novém stvoření. Apoštol přirovnává neobrácené lidské srdce k prapůvodnímu temnému chaosu a znovuzrození k Božímu tvůrčímu příkazu „Ať je světlo“. Právě tak to koneckonců i sám prožil. „Tentýž Bůh, který řekl: ‚Ať ze tmy zazáří světlo!‘ ten zazářil v našich srdcích, aby nás osvětlil poznáním Boží slávy ve tváři Ježíše Krista“ (2.Kor 4:6).

K dalšímu čtení: Matouš 5:43–45 a 6:25–34

Strážlivý styl knihy Genesis

Středa

Bůh řekl: „Ať je...“ – a stalo se. ... A Bůh viděl, že je to dobré.

Genesis 1:6, 9–10

Často bývají zdůrazňovány podobnosti mezi starověkými mezopotámskými mýty o stvoření (zejména babylonským eposem „Enúma eliš“) a biblickým vyprávěním o stvoření v první kapitole Genesis. Jenže na babylonském a biblickém příběhu není pozoruhodná ani tak jejich podobnost, jako spíše jejich rozdílnost. První kapitola Genesis nekopíruje starší babylonský záznam, ale naopak jeho základní teologii kritizuje a vyvrací. Babylonské mýty hovoří o amorálních a rozmarných bozích, kteří se spolu hašteří a bojují proti sobě. Nejvyšší z bohů, Marduk, napadne a zabije bohyni matku Tiamat. Její tělo rozerve na dvě části – z jedné pak vzniknou nebesa a z druhé země. Člověku se uleví, když se od takového syrového polyteismu obrátí k etickému monoteismu Genesis, kde celé stvoření vzniklo vůlí jediného pravého a svatého Boha.

Podle knihy Zjevení je Bůh v nebi navěky uctíván jako Stvořitel:

*Hoden jsi, Pane a Bože náš,
přijmout slávu a čest i moc,
neboť jsi stvořil všechny věci,
z tvé vůle byly stvořeny a trvaj.*

Zjevení 4:11

Vědci budou i nadále zkoumat původ, podstatu a vývoj vesmíru. Z teologického hlediska je ale zásadní vědomí, že Bůh stvořil všechno svou vůlí vyjádřenou jeho prostým a majestátním Slovem. V Genesis 1 opakovaně zaznívá refrén: „Bůh řekl...“ A co víc, když si Bůh prohlédl, co stvořil, „viděl, že je to dobré“. A tak se radujme ze všech Božích darů – ať už je to jídlo a pití nebo manželství a rodina, umění a hudba, ptáci, psi a petrkličce nebo spousta dalších věcí.

*Neboť vše, co Bůh stvořil, je dobré a nic,
co se přijímá s důkuvzdáním, není třeba odmítat.*

1. Timoteovi 4:4

K dalšímu čtení: Jeremiáš 10:12–16

Boží obraz

Bůh stvořil člověka ke svému obrazu, k obrazu Božímu stvořil jej...

Genesis 1:27

Vrcholem Boží tvůrčí aktivity byla chvíle, kdy se na scéně objevil člověk. Genesis tuto zásadní událost popisuje tak, že lidé byli stvořeni „k Božímu obrazu“. Badatelé ovšem nejsou úplně zajedno v názoru, co toto slovní spojení konkrétně znamená.

Podle některých výkladů se zde hovoří o tom, že lidé jsou na zemi Božími zástupci, kteří mají vládnout zbytku stvoření. Podle jiných termín „Boží obraz“ poukazuje na jedinečný vztah mezi Bohem a člověkem. Pokud se ovšem na tento výrok podíváme nejen v bezprostředním kontextu knihy Genesis, ale i v rámci celého Písma, uvidíme, že zřejmě označuje lidské vlastnosti a schopnosti, jimiž se odlišujeme od zvířat a podobáme se Bohu. Které to tedy jsou?

Za prvé, jako lidé jsme obdařeni rozumem a uvědomujeme si svoji existenci. Za druhé jsme mravní bytosti a máme svědomí, které nás vede k tomu dělat, co vnímáme jako správné. Za třetí jsme podobně jako náš Stvořitel kreativní a umíme ocenit, co lahodí uchu i oku. Za čtvrté jsme společenské bytosti schopné spolu navazovat autentické láskyplné vztahy. Bůh je láska a tím, že nás stvořil ke svému obrazu, nám dal také schopnost milovat jeho i druhé lidi. A za páté máme duchovní rozměr, a proto pocítujeme hlad po Bohu. A tak máme jedinečnou schopnost přemýšlet, rozhodovat se, tvořit, milovat a uctívat.

Bohužel však musíme dodat, že Boží obraz v nás je poničený a každý aspekt našeho lidství je poznamenán sebestředností. Přesto však Boží obraz nebyl zcela zničen. Naopak, Starý i Nový zákon trvá na tom, že lidé jsou i nadále nositeli Božího obrazu. Proto jim náleží úcta. Posvátnost lidského života pramení z hodnoty, kterou člověk má jakožto obraz samotného Boha (Gen 9:6). Lidské bytosti se podobají Bohu. Zaslouží si lásku a pozornost.

K dalšímu čtení: List Jakubův 3:7–12

Bůh stvořil člověka ke svému obrazu..., jako muže a ženu stvořil je.

Genesis 1:27

Bible už od první kapitoly prohlašuje krásnou pravdu, že odlišnosti mezi mužem a ženou jsou Božím stvořitelským záměrem a že muž a žena zároveň mají před svým Stvořitelem stejnou důstojnost a hodnotu. Oba byli stvořeni k jeho obrazu (v. 27), oběma Bůh požehnal a řekl, aby se množili, podmanili si zemi a starali se o její tvory (v. 28). Muži a ženy tak v sobě stejnou měrou nesou Boží obraz a stejným dílem mají spravovat zemi. Jakékoli následující výroky Bible (např. ve 3. kapitole Genesis) nesmí být zneužívány ke zpochybňování, natož popírání této základní rovnosti obou pohlaví. To, co bylo ustanoveno při stvoření, nedokáže zničit žádná kultura. Zároveň ale platí, že rovnocennost neznámá totožnost. Obě pohlaví jsou si rovná, ale zároveň se liší. Muži a ženy se ve své rovnocennosti a rozdílnosti navzájem dokonale doplňují.

A ještě něco je třeba podotknout. Vztahy mezi pohlavími jsou narušeny naší lidskou neposlušností a pádem do hříchu, Bůh ale chce tyto vztahy skrze evangelium obnovit a dokonce prohloubit. Proto mohl apoštol Pavel napsat galatským křesťanům: „Nejde už o to, kdo je Žid nebo Řek, otrok nebo svobodný, muž nebo žena – všichni jste jedno v Kristu Ježíši“ (Gal 3:28). Neznámá to, že se v Kristu setrou etnické, sociální a pohlavní rozdíly. Ne, muži zůstanou muži a ženy ženami. Pokud ale máme osobní vztah s Kristem, pak už naše mužská či ženská identita nemůže být na překážku našemu společenství s Bohem nebo spolu navzájem. Před ním jsme si všichni rovni, všichni jsme stejně ospravedlnění vírou a ve všech nás stejně přebývá jeho Duch.

V křesťanském společenství by se muži a ženy měli navzájem respektovat a vážit si jeden druhého více, než je zvykem mezi nekřesťany. Známe totiž svoje postavení. Jsme si rovni ve svém stvoření a ještě více (dá-li se rovnost nějak stupňovat!) ve svém vykoupení.

K dalšímu čtení: Genesis 2:18–25

Sobotní odpočinek

Bůh odpočinul od všeho díla, jež vykonal...

Genesis 2:3

Co bylo korunou Božího stvoření? Nebylo to stvoření člověka, ale ustanovení soboty. Ne tedy pověření, aby se lidé chopili nástrojů a šest dní pracovali, ale příkaz, aby je sedmý den odložili a uctívali Stvořitele. Bůh nás nechtěl stvořit pouze jako *homo faber* (člověka pracujícího), ale také jako *homo adorans* (člověka uctívajícího). Vrcholem lidské ušlechtilosti je právě uctívání Boha.

Tento Boží záměr byl později zakotven v Desateru. Jeho čtvrté přikázání zní: „Pamatuj na sobotní den, aby ti byl svatý“ (Exod 20:8). Takto byla sobota oddělena od ostatních dnů a vyčleněna k odpočinku a uctívání. Bůh věděl, co dělá, když se postaral o odpočinek pro naši mysl i tělo. Tento božský rytmus „jednou za sedm dní“ byl v dějinách vícekrát napadán. Velká francouzská revoluce zavedla republikánský kalendář s desetidenním týdnem, Napoleon pak ale roku 1805 sedmidenní týden znovu obnovil. Ruští revolucionáři vyhlásili neděli pracovním dnem, ovšem ani to netrvalo dlouho, protože Stalin pak znovu zavedl neděli jako den odpočinku. Bůh ví nejlépe, co je pro nás dobré.

Kromě odpočinku je sedmý den určen také k uctívání Boha. Někteří sice trvají na tom, aby se jako sedmý den dodržovala sobota, ale zdá se, že raní křesťané světili první den v týdnu (tedy neděli) na připomínku vzkříšení Ježíše Krista (Jan 20:19, 26; Skut 20:7). Také se zdá, že není důležité, který den se světí, ale aby zůstal zachován rytmus jednou za sedm dní.

I samotný Ježíš dodržoval sobotu a učil tomu i své učedníky. Zároveň však stanovil důležitý princip: „Sobota byla učiněna pro člověka, ne člověk pro sobotu“ (Marek 2:27). Svěcení dne odpočinku tedy nemá být břemenem, které člověka omezuje, ale radostnou pravidelnou oslavou, při které si uděláme čas na sebe, na Boha a (dodejme) také na své nejbližší.

K dalšímu čtení: Deuteronomium 5:12–15

2. týden

Práce a manželství

Díky Boží prozřetelnosti máme k dispozici dvě zprávy o stvoření. Ty se vzájemně doplňují. Obě se zaměřují na stvoření lidských bytostí, a přeci je mezi nimi podstatný rozdíl. V Genesis 1 udržuje Stvořitel zvaný „Bůh“ celý vesmír. V Genesis 2 se jako „Hospodin Bůh“, což je jeho smluvní jméno, těší z důvěrného společenství se svým lidským stvořením. V kapitole jsou zejména položeny dva základní kameny lidského života na zemi, a to práce a manželství. Oba jsou považovány za Hospodinova milující opatření.

Neděle	Svěcení dne odpočinku
Pondělí	Spolupráce s Bohem
Úterý	Péče o stvoření
Středa	Pravá svoboda
Čtvrtek	Člověk jako muž a žena
Pátek	Stvoření Evy
Sobota	Biblická definice manželství

Svěcení dne odpočinku

Bůh sedmý den požehnal a posvětil jej.

Genesis 2:3

Co znamená, že Bůh sedmý den „požehnal“ a „posvětil“ čili učinil svatým? Je zjevné, že den jako takový se od jiných nijak zásadně neliší. Odlišuje se jen svou náplní. Bůh ho totiž od ostatních šesti dnů v týdnu oddělil ke zvláštnímu účelu.

V roce 1985 byla ve Velké Británii zahájena kampaň s názvem „Neděle ať zůstane výjimečná“. Kladla důraz na to, že ve všech zaměstnáních kromě naprosto nezbytných profesí je třeba chránit zaměstnance před nutností pracovat o nedělích. Kampaň se zároveň snažila zachovat neděli k odpočinku, rekreaci, pro duchovní náplň a pro rodinu. Téměř uspěla. Pokud jde o volný den, současným cílem je spíš zajistit, aby se „na všechny pravidelně dostalo“.

Tato kampaň nemá nic společného se zákonickým lpěním na dodržování soboty. Rabíni v Ježíšově době spočítali, že zákon o svěcení soboty obsahuje víc než patnáct stovek předpisů. Ježíš ale s takovým formalistickým překrucováním nesympatizoval. Prohlásil, že je „pánem i nad sobotou“ (Marek 2:28). Měl tím na mysli, že má autoritu čtvrté přikázání správně vykládat. Jak řekl, vždycky se sluší „konat dobro“ i v sobotu (3:4). A jistě by naprosto souhlasil s Božími pocity vyjádřenými u Izaiáše 58:13–14:

*Když se tvá noha vyhne sobotě,
aby sis v můj svatý den nedělal, co chceš,
když budeš sobotu nazývat svým blahem,
Hospodinovým svatým a slavným dnem,
tehdy v Hospodinu rozkoš nalezneš
a já tě dovedu na výšiny země,
abys užíval dědictví svého otce Jákoba.*

K dalšímu čtení: Marek 2:23–28

Spolupráce s Bohem

Pondělí

Hospodin Bůh tedy vzal člověka a usadil ho do zahrady Eden, aby ji obdělával a střežil.

Genesis 2:15

Vpondělí ráno to na mě padá,“ říkáme někdy melancholickým hlasem. Je to běžný lidský pocit. Když se ale v neděli osvěžíme odpočinkem a uctíváním, měli bychom se na začátek pracovního týdne těšit a prohlásit slovy známé knihy Marka Greena *Díky Bohu je pondělí!*

V dnešní době naléhavě potřebujeme autentickou křesťanskou filozofii práce. Příliš mnoho křesťanů považuje práci za nepříjemnou nutnost, která jim pouze umožňuje vydělat si na živobytí. Myslím, že bychom si naproti tomu měli představit Adama (podle všeho rolníka z dob neolitu), jak chodí každý den plný energie a nadšení pracovat do zahrady Eden. Bůh totiž přivedl člověka do zahrady, kterou vysadil, aby „ji obdělával a střežil“ (v. 15). Dobrovolně se pokořil v tom smyslu, že potřeboval Adamovu spolupráci. Samozřejmě mohl udělat všechno sám. Konec konců zahradu vysadil, takže by se o ni dokázal také postarat. Jenže se rozhodl jinak.

Líbí se mi příběh o zahradníkově, který prováděl jistého duchovního svou rozlehlou, plně rozkvetlou bylinářskou zahradou. Duchovní začal tolik chválit Boha, až zahradníka popudilo, že on žádnou pochvalu nedostane. „Měl jste tu zahradu vidět,“ postěžoval si, „když patřila Bohu!“ Jeho teologie byla naprosto správná. Bez lidské práce by byla zahrada pouhá divočina. Musíme tedy jasně rozlišovat mezi přírodou a kultivací. Přírodu nám dává Bůh, my ji kultivujeme (v zemědělství, zahradnictví atd.). Příroda, to jsou suroviny, kultivací vznikají výrobky určené pro trh. Příroda představuje božské stvoření, kultivace je činnost člověka. Bůh nás zve, abychom se podíleli na jeho díle. Když se na svoji práci budeme dívat jako na spolupráci s Bohem, stane se z ní výsada.

K dalšímu čtení: Genesis 2:7–9,15

Péče o stvoření

*Tehdy Bůh řekl: „Učiňme člověka k našemu obrazu ...
Ať panují... nade vsí zemí... Bůh jim požehnal. Bůh jim řekl:
„Plodte a množte se, naplňte zem, podmaňte si ji.“*

Genesis 1:26,28

V březnu 2005 byly zveřejněny výsledky Hodnocení ekosystémů u příležitosti milénia. Jednalo se o důkladnou vědeckou analýzu podmínek pro život člověka na Zemi. „Žijeme si nad poměry,“ uvádí se v ní. Čile konzumujeme, odčerpáváme, znečišťujeme a ničíme „přírodní kapitál“, na němž jsme životně závislí.

Jako křesťané bychom měli stát v předních řadách hnutí za ochranu životního prostředí, protože věříme, že Bůh nás povolal k péči o jeho stvoření. Je jisté, že někteří lidé nás obviňují nejen z toho, že ekologickou krizi neřešíme, ale máme ji podle nich i na svědomí. Konkrétně jeden kritik poukázal na to, co označil za „tři odstrašující zmínky“ v Genesis 1 a za „hrozný, zkázonosný text“.¹ Měl tím na mysli, že Bůh pověřil lidstvo, aby zemi „vládlo“ a „podmanilo“ si ji.

Je pravda, že první z těchto dvou sloves může v hebrejštině znamenat „šlapat po“, a že druhé se používalo v souvislosti s podrobením si druhého člověka. Měl tedy Ian McHarg se svým nařčením pravdu? Ne, neměl. Jedním ze základních principů biblického výkladu je, že o smyslu textu musí rozhodovat celý kontext. Proto je třeba poznamenat, že „vláda“, kterou nás Bůh pověřil, má podobu svěřené a zodpovědné správy. Bylo by absurdní předpokládat, že Bůh zemi nejdřív stvoří a pak nám ji předá ke zničení. Nebyli jsme povoláni k tomu, abychom stvoření vykořisťovali, ale abychom se o ně starali.

K dalšímu čtení: Genesis 1:26–31

¹ Ian McHarg, Dunning Trust Lectures, citováno v *Ontario Naturalist*, březen 1973.

*Hospodin Bůh člověku přikázal:
„Z každého stromu v zahradě můžeš svobodně jíst,
kromě stromu poznání dobra i zla.
Z toho nejez, neboť v den, kdy bys z něj jedl, jistě zemřeš.“*
Genesis 2:16–17

Bůh dal Adamovi dva prosté a jednoznačné pokyny. Jeden pozitivní, druhý negativní. Prvním bylo velkorysé svolení (může jíst z každého stromu v zahradě), druhým jednoduchý zákaz (nesmí jíst ze stromu poznání dobra a zla, který rostl uprostřed zahrady).

Velkorysým svolením získal člověk téměř neomezený přístup k bohaté škále stromů v zahradě. Byly jednak „lákavé na pohled“, jednak „dobré k jídlu“ (v. 9), a nabízely tak Adamovi a Evě estetické i materiální uspokojení. Díky štědrému Božímu opatření měli také přístup ke „stromu života“, symbolu trvalého společenství s Bohem, ve kterém spočívá věčný život (viz Jan 17:3) a které je v náznaku zmíněno v pozdějším výroku, že Hospodin Bůh se s nimi procházel po zahradě (Gen 3:8).

Strom poznání dobra a zla, o kterém se jediný zákaz zmiňuje, se tak nejmenoval proto, že by byl svou podstatou kouzelný, ale protože představoval zkoušku, kterou měli Adam s Evou podstoupit. Byli stvořeni k Božímu obrazu, a tak byli do určité míry schopni morálního rozpoznání. Pokud by ale Boha neuposlechli, získali by zhoubnou zkušenost se zlem.

Jeden student na univerzitě v Helsinkách mi kdysi řekl: „Toužím po svobodě. A od té doby, co jsem se vzdal Boha, jsem čím dál svobodnější.“ Pravou svobodu však nenajdeme, když odložíme Kristovo břemeno, ale když se mu podřídíme a vyvarujeme se toho, co nám zakázal. Poslušnost znamená život, neposlušnost smrt.

K dalšímu čtení: Matouš 11:28–30

Člověk jako muž a žena

Hospodin Bůh také řekl:

„Není dobré, aby člověk byl sám; opatřím mu rovnocennou oporu.“

Genesis 2:18

Pozorný čtenář teď patrně zbystří. V příběhu o stvoření se šestkrát objevuje výrok „a Bůh viděl, že je to dobré“. V samotném závěru se říká, že „Bůh viděl všechno, co učinil, a hle, bylo to velmi dobré!“ (v. 31).

Najednou však čteme o něčem, co „není dobré“. Jak může být v dobrém Božím stvoření něco „nedobrého“? Odpověď zní: není dobré, aby člověk byl sám, protože muž bez ženy je neúplný.

Uvedený výrok však samozřejmě nelze považovat za absolutní, protože někteří lidé nejsou povoláni k manželství, jak jasně uvedl apoštol Pavel (1. Kor 7:7). Kromě toho se neoženil ani Pán Ježíš, který byl ztělesněním dokonalého lidství, což naznačuje, že lze být člověkem a zároveň nežít v manželství. (Viz Mat 19:11–12.)

Když se ale vrátíme ke druhé kapitole Genesis, zjistíme, že se Bůh rozhodl dát Adamovi vhodnou partnerku. Ačkoli se dva hebrejské výrazy, které jsou tu použity, překládají různě, spojují v sobě myšlenku partnerství a vhodnosti. Nezavdávají tak příčinu k žádnému extrému, ať už jde o mužskou nadřazenost (nadvládu mužů nad ženami) nebo radikální feminismus (kdy si ženy vystačí bez mužů). A nedávají prostor ani pro homosexuální či lesbické vztahy.

Zároveň by ale byla chyba omezit aplikaci Genesis 2:18 jen na manželství. Jedním z mnoha komentátorů, kteří si byli vědomi širšího významu daného textu, byl Kalvín. „Samota není dobrá,“ napsal. Pro žádného člověka není dobré být sám. Bůh nás stvořil jako společenské bytosti, a proto je jedním z jeho vzácných darů přátelství.

K dalšímu čtení: Genesis 2:18–25

Stvoření Evy

Pátek

Hospodin Bůh tedy na Adama přivedl hluboký spánek. Když usnul, vzal jedno z jeho žeber a zaplnil to místo tělem. Z onoho žebra, které vzal z Adama, pak Hospodin Bůh vytvořil ženu a přivedl ji k Adamovi.

Genesis 2:21–22

Není jasné, jak máme tuto Boží operaci za použití božských anestetik přesně chápat. Rozhodně se ale tehdy událo něco výjimečného a tajemného, co přimělo Adama při pohledu na Evu složit první milostnou báseň v dějinách:

*To je konečně ona:
kost z mých kostí,
tělo z mého těla!
Bude se nazývat manželkou,
neboť je vzata z manžela!*

Verš 23

Skutečnost, že Eva byla stvořena z Adamova boku, má podle komentátorů symbolický význam. Například Petr Lombardský, který se roku 1159 stal pařížským biskupem, krátce před svým jmenováním ve známém přehledu křesťanského učení *Čtyři knihy sentencí* napsal: „Eva nebyla stvořena z Adamových nohou, aby byla jeho otrokem, ani z jeho hlavy, aby nad ním panovala, ale z jeho boku, aby byla jeho partnerkou.“ Na Petra Lombardského možná navázal Matthew Henry, který ve svém biblickém komentáři z roku 1704 uvedl, že Eva „nebyla stvořena z jeho hlavy, aby ho převyšovala, ani z jeho nohou, aby po ní šlapal, ale z jeho boku, aby mu byla rovna, zpod jeho paže, aby ji chránil, a z místa blízko jeho srdce, aby byla milována“.

Je proto správné, že prakticky ve všech společnostech je manželství uznávanou a uzákoněnou institucí. Nevynalezli ji ale lidé. Křesťanské učení o manželství začíná radostným potvrzením, že to není náš, ale Boží nápad. Jak se uvádí v Předmluvě ke svatebnímu obřadu z roku 1662, manželství „ustavil sám Bůh v době, kdy byl člověk ještě nevinný“.

K dalšímu čtení: Píseň písní 2:14–17

Biblická definice manželství

To proto muž opouští otce i matku – aby přilnul ke své manželce a stali se jedním tělem.

Genesis 2:24

Manželství je v dnešním západním světě natolik ohrožené, že stojí za to připomenout si jeho biblické základy. Biblickou definici manželství najdeme v Genesis 2:24. Je o to důležitější, že ji později potvrdil Pán Ježíš Kristus (Marek 10:7). Manželství podle ní představuje vztah, který se vyznačuje pěti základními rysy. Je tedy:

1. *Heterosexuální.* Spojuje muže a jeho manželku. Partnerství osob stejného pohlaví nemůže být plnohodnotnou alternativou manželství.

2. *Monogamní.* Slova „muž“ a „manželka“ jsou v jednotném čísle. Ve starozákonních dobách byla sice nějakou dobu tolerována polygamie, ale od počátku bylo Božím záměrem spojení jednoho muže a jedné ženy.

3. *Závazný.* Když muž opustí rodiče a ožení se, má „přilnout“ ke své manželce a držet se jí, jako by k ní byl přilepen (jak naznačuje slovo použité v originálu). Bible sice v jednom či dvou konkrétně definovaných případech připouští rozvod, Ježíš ale připomíná, že „od počátku to tak nebylo“ (Mat 19:8). Soužití bez sňatku tento prvek závaznosti, který je pro manželství zásadní, postrádá.

4. *Veřejný.* Před „přilnutím“ k manželce by mělo dojít k „opuštění“ rodičů, které má být veřejným aktem. Je správné, aby rodina, přátelé i společnost mohli být svědky manželského slibu.

5. *Fyzický.* „Stali se jedním tělem.“ Manželství představuje jediný Bohem daný rámec pro pohlavní styk a plození dětí. Milostné spojení je zároveň natolik neodmyslitelnou součástí manželství, že jeho svévolné odmítání je v mnoha společnostech považováno za důvod pro zrušení sňatku. Je jisté, že Adam a Eva neměli ohledně sexu žádné rozpaky. „Oba dva, muž i jeho žena, byli nazí a nestyděli se“ (Gen 2:25).

Manželství tedy podle původního Božího záměru znamená celoživotní, láskyplné a závazné spojení mezi mužem a ženou. Uzavírá se poté, co snoubenci veřejně opustili své rodiče, a zpečetuje se prostřednictvím milostného spojení.

K dalšímu čtení: Efeským 5:21–33

3. týden

Pád

Lásku, radost a pokoj, které v ráji panovaly, narušila lidská neposlušnost neboli „pád“.

Co když je ale příběh o Adamovi a Evě pouhou bájí, pověstí, která je sice po teologické stránce pravdivá, ale z historického hlediska už ne? Mnoho lidí to tvrdí, i když já sám tento názor nezastávám. Mluvící had a jména stromů v zahradě mohou jistě působit mýticky, protože se později znovu objevují v Písmu v symbolické podobě. O „stromu života“ se zmiňuje Zjevení 2:7, 22:2 a 14 a „ten dávný had, zvaný ďábel“ se objevuje ve Zjevení 12:7 a 20:2. Apoštol Pavel však jasně potvrzuje, že Adam byl historickou postavou, a přitom opatrně poukazuje na jeho podobnost s Kristem. Uvádí, že stejně jako neposlušností jednoho člověka, Adama, přišel na svět hřích a smrt, poslušnost jednoho muže, Ježíše Krista, nám přinesla spásu a život (Řím 5:12–21). Pokud by Adamova neposlušnost nebyla stejným historickým faktem jako Kristova poslušnost, vyzněl by jeho argument naprázdno.

Neděle	Popření Boží pravdivosti
Pondělí	Popření Boží dobroty
Úterý	Popření Boží „jinakosti“
Středa	Stud a vina
Čtvrtek	Narušené vztahy
Pátek	Záblesky milosti
Sobota	Zvláštní a obecná milost

Popření Boží pravdomlvnosti

Nejchytřejší ze všech polních zvířat, která Hospodin Bůh učinil, byl had. Ten řekl ženě: „Opravdu vám Bůh zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?“

Genesis 3:1

Připomeňme si, že Bůh dal Adamovi a Evě tři pokyny: svolení, aby jedli plody z každého stromu v zahradě, zákaz jíst z jednoho konkrétního stromu a trest v případě neposlušnosti. Oba tedy přesně věděli, co smí a nesmí, a co se stane, když neuposlechnou. Zamysleme se nad tím, jak had, chytřejší než všechna ostatní Boží stvoření, využil těchto pokynů k pokoušení. Satan využívá ve své lstivosti stejné taktiky dodnes.

Dnes se zaměříme na to, že ďábel popřel Boží pravdivost. Bůh řekl, že „v den, kdy bys z něj jedl, jistě zemřeš“ (2:17). Ďábel ale namítl: „Určitě nezemřete“ (3:4). Eva se tedy setkala s protimluvem. Oba výroky nemohly být pravdivé. Jeden z nich musel být lživý. Ale který? Je smutné, že Eva nakonec uvěřila ďáblově lži a zpochybnila Boží pravdomlvnost. .

Jenže Bůh mluvil pravdu. Na jednu stranu Adam a Eva duchovně zemřeli. Dokud nezhřešili, jedli svobodně ze stromu života. Teď však o tuto výsadu přišli a cesta ke stromu života začala být přísně střežena (v. 22–24). Na druhou stranu podlehla jejich těla smrtelnosti. Bůh řekl Adamovi: „Prach jsi a v prach se obrátíš“ (v. 19). Zkameněliny jasně dokazují, že smrt panovala v rostlinné i živočišné říši od samého počátku. Bůh měl ale podle všeho v plánu, aby lidské bytosti stvořené k jeho obrazu potkal ušlechtilejší osud než rozklad v podobě smrti, možná „přenesení“ podobně jako v případě Enocha a Eliáše, kteří smrt nezažili.

Ďábel dodnes popírá Boží varování týkající se soudu a hrozné reality pekla, připraveného pro ty, kdo odmítají činit pokání. I dnes slyšíme ďábla šeptat: „Nezemřete.“ Jsou to ale falešní proroci, kdo říkají „Pokoj,“ i když žádný pokoj není (např. Eze 13:10). Jak uvedl Ježíš, ďábel je „lhář a otec lži“ (Jan 8:44).

K dalšímu čtení: Jan 8:42–44

*...had ...řekl ženě: „Opravdu vám Bůh zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?“
„Ovoce stromů v zahradě jíst smíme,“ odpověděla žena hadovi.
„Ale o ovoci stromu uprostřed zahrady Bůh řekl: „Nejezte z něj, ani se ho nedotýkejte, jinak zemřete.““ Na to had ženě řekl: „Určitě nezemřete!
Bůh ale ví, že jakmile pojdete z toho stromu, otevrou se vám oči.“*

Genesis 3:1–5

Druhým prvkem satanovy rafinovanosti bylo popření Boží dobroty. Nejenže po neposlušnosti neměl následovat trest („Určitě nezemřete.“), ale měla vést dokonce k pozitivnímu výsledku („Otevrou se vám oči.“). A co víc, Bůh to ví (jak ďábel naznačil), a proto vám zakázal ovoce jíst. Záměrně vám upírá poznání, které byste tím získali. Nejde mu o vaše blaho, ale chce vás o něco ochudit.

Když Bůh na počátku udílel pokyny ohledně ovoce v zahradě, vyjádřil se naprosto konkrétně. Jasně odlišil, co lidé v rámci své svobody „smí“ a co v rámci svého omezení „nesmí“. Ďábel s klidem přešel fakt, že Bůh dal Adamovi a Evě spoustu ovoce, které mohli jíst bez omezení. Nic jim tedy nechybělo. Satan všechno překroutil. Co bylo dovoleno, se najednou jeho přičiněním zdálo neuspokojivé, a co bylo zakázáno, se zdálo žádoucí.

Jednou z nejoblíbenějších ďáblových taktik je překrucovat skutečnost tak, aby to, co Bůh dovoluje, vypadalo nezajímavě a to, co zakazuje, přitažlivě. Samotného Boha pak představuje jako netvora, který nám upírá dobré věci.

Musíme se naučit rozlišovat mezi dobrem a zlem, abychom mohli „všechno prověřit“ a potom „se držet toho, co je dobré“ a „varovat se zla v každé podobě“ (1Tes 5:21–22). Zároveň si potřebujeme být jisti, že „dokonalá je cesta Boží“ (Žalm 18:31).

K dalšímu čtení: 1. Jan 2:15–17

Popření Boží „jinakosti“

Had ženě řekl: „...Bůh ale ví, že jakmile pojíte z toho stromu, otevřou se vám oči a budete jako Bůh: budete znát dobro i zlo.“ Když tedy žena viděla, že onen strom je dobrý k jídlu a lákavý na pohled, strom žádoucí k nabytí rozumu, vzala z jeho ovoce a jedla.

Genesis 3:5–6

Třetí dáblovou taktikou bylo popření Boží „jinakosti“. Had řekl ženě: „...Bůh ale ví, že jakmile pojíte z toho stromu, otevřou se vám oči a budete jako Bůh: budete znát dobro i zlo“ (v. 5).

Pokoušení, kterému satan Evu vystavil, spočívalo v možnosti být jako Bůh. V tomto dáblenském návrhu je obnažena samotná podstata hříchu. Adam a Eva byli přeci stvořeni k Božímu obrazu a už byli „jako Bůh“ v každém ohledu, ve kterém Bůh zamýšlel, aby se mu podobali, tedy po stránce rozumových, morálních, společenských a duchovních schopností, kterými je obdařil.

Základní oblast, ve které se od Boha odlišovali a kterou měli společnou se zvířaty, byla závislost stvořeného života na Bohu. Bůh je nezávislý. Závisí jedině sám na sobě. Všechny další bytosti včetně lidí jsou závislé na něm jako na svém Stvořiteli a Dárci života. A právě proti tomu se Adam s Evou vzbouřili. Proč by měli setrvávat v závislém a podřízeném postavení, které je pokořovalo? Proč se nepokusit získat nezávislost a dosáhnout rovnosti s Bohem? Vždyť nezemrou, ale budou pak jako Bůh.

Ozvěna této pyšné nezávislosti je dodnes slyšet z mnoha stran. Prohlašuje se, že člověk už „dospěl“. Už Boha nepotřebuje. Může se naučit žít bez něj. A dokonce může být sám jako on.

Právě v tom však spočívá podstata hříchu. Hřích je nechota nechat Boha, aby byl Bohem, odmítnutí uznat jeho „jinakost“ a fakt, že jsme na něm i nadále závislí. Hřích je vzpoura proti jedinečné Boží autoritě; je to pokus prohlásit se za Boha.

K dalšímu čtení: Izaiáš 14:3,11–15

Stud a vina

Sřreda

*Tehdy se jim oběma otevřely oči a poznali, že jsou nazí.
Svázali tedy fíkové listí a udělali si zástěrky.*

Genesis 3:7

Stud a vina byly dva bezprostřední důsledky pádu Adama a Evy. Prvním byl stud. Poté, co neuposlechli a snědli zakázané ovoce, „oběma se jim otevřely oči“. Nešlo přitom samozřejmě o fyzický zrak, ale o oči jejich svědomí. V ten okamžik si zcela jasně a nepokrytě uvědomili pošetilost a hříšnost své vzpoury vůči Bohu. Kromě toho v nich fyzická nahota, za kterou se předtím „nestyděli“ (2:25), probudila pocit studu symbolizující jejich vinu před Bohem. Ke svému hříchu se sice přiznali, ale zřejmě si neuvědomili jeho obrovský dosah, protože si mysleli, že mohou stud překonat pomocí žalostných zástěrek z fíkového listí (3:7).

Druhým prostředkem, ke kterému se Adam a Eva uchýlili, bylo svalování viny na někoho jiného. Adam obvinil Evu, že mu zakázané ovoce dala, a dokonce Bohu vyčetl, že mu Evu do zahrady přivedl (v. 12). Když se pak Bůh zeptal Evy, co to udělala, obvinila hada, že ji oklamal (v. 13).

Se studem a obviňováním se setkáváme dodnes. Ve svých povrchních pokusech zbavit se pocitu studu a svalit vinu na druhého člověka dokážeme být velmi vynalézaví. „To není moje vina,“ říkáme, „to je dáno geneticky, nebo rodičovskou výchovou, nebo jde o vrozenou dispozici.“ Podstatným rysem našeho lidství stvořeného k Božímu obrazu je však nést odpovědnost za svá rozhodnutí.

K dalšímu čtení: Jan 16:8–11

Narušené vztahy

*Žeň [Bůh] řekl: „Rozmnožím útrapy tvého těhotenství...
Po muži budeš dychtivě toužit, on ti však bude poroučet.“*

*Adamovi řekl: „...země bude kvůli tobě zlořečená!
Po všechny dny svého života z ní budeš jíst v útrapách.“*

Genesis 3:16–17

První dvě kapitoly knihy Genesis tedy potvrzují, že Bůh stvořil člověka ke svému obrazu jako muže a ženu a že se tento božský obraz měl odrazet především v našich vztazích, tedy ve vztahu k samotnému Bohu (který s Adamem a Evou aktivně komunikoval), v mezilidských vztazích (odraz společenství mezi osobami Trojice) a ve vztahu k dobré zemi (nad kterou měli zodpovědně vládnout).

Neposlušnost našich prarodičů však vedla k narušení všech těchto tří zásadních vztahů.

Za prvé, Adam a Eva se skryli. Tak začala jedna z největších tragédií, totiž že lidé stvoření Bohem k jeho obrazu a ke vztahu s ním se teď snaží žít bez něj. Náš celkový pocit dezorientace pramení v konečném důsledku z toho, že jsme se odcizili Bohu. „Vaše viny jsou však překážka mezi vámi a vašim Bohem, vaše hříchy vám skryly jeho tvář, aby neslyšel“ (Iza 59:2).

Za druhé, nejenom že se Adam s Evou navzájem obviňovali, ale zjistili, že hřích negativně poznamenal i jejich sexuální vztah. Plodnost, kterou jim Bůh slíbil (Gen 1:28), bude od té chvíle spojena nejen s potěšením, ale i s bolestí, a místo zamýšleného partnerství dvou pohlaví nastane nesoulad, protože Adam bude své manželce „poroučet“ (3:16).

Za třetí, ačkoli byli Adam s Evou pověřeni vládou nad zemí a zodpovědností obdělávat a obhospodařovat zahradu, postihlo zemi prokletí a kultivace půdy se proměnila v namáhavý zápas (v. 17–19).

Toto trojí narušení vztahů lze napravit jedině prostřednictvím Krista a jeho evangelia smíření.

K dalšímu čtení: Koloským 1:15–20

Vtom ale uslyšeli hlas Hospodina Boha procházejícího se zahradou za denního vánku. Tehdy se Adam a jeho žena skryli před Hospodinem Bohem uprostřed stromů zahrady. „Kde jsi?“ volal Hospodin Bůh na Adama... Hospodin Bůh udělal Adamovi a jeho ženě kožený oděv a oblékl je.

Genesis 3:8–9,21

Situace je zoufalá a vyhlídky pochmurné. Adam a Eva se vzbouřili proti Boží autoritě a teď jen čekají na důsledky svých špatných rozhodnutí. Na pozadí hříchu, viny a soudu se ale začínají objevovat první záblesky milosti.

Za prvé, Hospodin Bůh „se za denního vánku procházel zahradou“. Dokončil práci, kterou chtěl toho dne udělat, a tak se vydal na svou obvyklou večerní procházku. Můžeme předpokládat, že za normálních okolností ho doprovázeli Adam s Evou. Nyní však nebyli k nalezení, protože se skryli. Hospodin však pokračoval v chůzi a snažil se ztracenou dvojici najít.

Za druhé, „Hospodin Bůh volal na Adama: Kde jsi?“ Od té doby se dané role zdánlivě vyměnily, protože hovoříme o tom, že člověk hledá Boha. Ve skutečnosti však Bůh hledá člověka. Zatímco se Adam a Eva skrývali mezi stromy, Bůh je postrádal, hledal a volal.

Za třetí, ačkoliv si Adam s Evou svoji nahotu, kterou si vzápětí uvědomili, způsobili vlastní neposlušností, Hospodin Bůh s nimi měl v jejich zahanbení soucit a chtěl jim nějak pomoci. Proto „udělal Adamovi a jeho ženě kožený oděv a oblékl je“ (v. 21). Kůži však bylo možné získat jen zabitím zvířete. Měl snad tento čin naznačit, jak někteří tvrdí, že lidskou vinu lze přikrýt odpuštěním jen krví prolitou při obětování? Jednalo se tedy o předobraz spásy skrze Kristovu krev? Snad. Jisté je, že se Bůh rozhodl zakrýt Adama a Evu něčím mnohem lepším, než co si dokázali sami opatřit, a namísto zástěrek z chatrného fíkového listí jim poskytl vlastnoručně zhotovený oděv z kůže. V každém případě to byl Bůh, kdo byl aktivní. Této nezasloužené božské iniciativě se říká milost.

K dalšímu čtení: Žalm 32:1–7

Zvláštní a obecná milost

Hospodin Bůh tehdy řekl hadovi:

„...Rozpoutám také nepřátelství mezi tebou a ženou i mezi tvým a jejím potomkem. On ti rozdrtí hlavu a ty mu rozdrtíš patu.“

Genesis 3:14–15

Včera jsme hovořili o třech záblescích milosti. Na dnešek jsem si nechal to, co se často označuje za „protoevangelium“ neboli první formulaci evangelia milosti. Je uvedena v Genesis 3:15. Konkrétně je obsažena v úryvku o Božím soudu nad hadem a sestává ze dvou částí.

Za prvé Bůh oznamuje, že rozpoutá nepřátelství mezi hadem a ženou. Bude mít v budoucnu podobu nepřátelství mezi hadovým (sr. Jan 8:44) a Eviným potomkem (Bible pro potomka či potomstvo často používá termín „semeno“ či „símě“).

Za druhé, Bůh předpovídá, že tento odvěký konflikt vyvrcholí bude jednoznačným vítězstvím Evina syna, kdežto satan utrpí drtivou porážku. Bůh říká: „On ti rozdrtí hlavu.“ Evin potomek tedy ušetří hadovi smrtelnou ránu, zatímco slova „ty mu rozdrtíš patu“ ukazují na to, že ani on sám nevyvázne bez zranění.

Tohoto rozhodujícího, i když bolestivého vítězství nad ďáblem bylo dosaženo na kříži, kde Ježíš Kristus odzbrojil a sesadil z trůnu vlády a moci, nad nimiž zvítězil (Kol 2:15). Jeho čin vysvobozuje věřící ze satanova otroctví a je nejzásadnějším projevem Boží zvláštní milosti.

Oproti tomu Boží obecná milost je k dispozici všem lidem. Když například Eva porodila Kaina, řekla: „Získala jsem od Hospodina muže“ (Gen 4:1). Získala od Hospodina? Vždyť ji Bůh i s jejím manželem právě zapudil (3:22–24)! Jak tedy mohla tvrdit, že ji Bůh nyní obdaroval? Odpovědí je, že zatímco Boží zvláštní milost přináší hříšníkům spásu, jeho obecná milost se vztahuje na celé lidstvo – jde o dar života, zdraví a všeho, co je k životu potřeba.

K dalšímu čtení: Zjevení 12:1–9

4. týden

Společenský rozklad

Jestliže 3. kapitola knihy Genesis popisuje první skutek neposlušnosti, 4. kapitola líčí první vraždu. Hřích je totiž jak společenský, tak individuální čin a Bůh, který se zeptal Adama: „Kde jsi?“, se nyní ptá Kaina: „Kde je tvůj bratr Ábel?“ (4:9). A skutečně, podle vyprávění ve 4. až 11. kapitole knihy Genesis se společenská situace postupně zhoršuje. Čteme o výbuších hněvu, žárlivosti, aroganci, násilí, zášti, pomstě, strachu a sebelítosti, které nakonec vrcholí Božím soudem v podobě potopy a stavbou babylonské věže.

Obecně je ale na těchto kapitolách krásné to, že vedle hrůz lidského hříchu začala vzkvétat lidská kultura, ať už šlo o oblast zemědělství, stavebnictví, techniky nebo umění.

Neděle	Kain, první vrah
Pondělí	Počátky kultury
Úterý	Šíření zkaženosti
Středa	Noe a potopa
Čtvrtek	Boží věčná smlouva o milosrdenství
Pátek	Původ národů
Sobota	Babylonská věž